

от Гала Пенкова

Фидос Младенов разказва спомените си от Втората световна война: „В Белоградчик нашата войска командваше полковник Кисьов. Кисьов беше от добрите началници. Много пазеше войниците си и трудно им позволяваше да загинат. Знаеше кога беше времето да се сражаваме.

Една сутрин Кисьов ни рече: „Бъдете готови!“ Всички се разтреперихме от думите му. Тръгнахме за Сърбия. По пътя едно момче ми каза „Ще загинем всичките!“. „Ако загинеш ти, загиват всички !“, успокоих го аз. Но той беше прав. С първата пушка моят приятел загина.

Ходили сме, студували сме, гладували сме. Не сме спали с дни наред. Беше толкова страшно, че дори те е страх да помръднеш. Имаше едно момче, войник, самоуби се. Тръгнахме от Белоградчик за Сърбия. Полковникът ни каза да не стреляме. Но той не беше махнал предпазителя. И се гръмна в гърдите. Там си го оставихме. Говори се, че сега на това място, на което бяхме, има паметник.

Карахме до Ниш. Валеше силно и непрестанно. Всичко беше мокро. Стигнахме през нощта, когато германците стрелят. Отвсякъде се чуваха куршуми. Ние не знаехме накъде да поемем. Да не дава Господ, човек да се сблъска с тези неща. Ядохме през два дни и то по една малка филийка.

Една сутрин отидохме в един град, чието име не помня. Предната нощ германците бяха загубили. Беше страшно. И нашите пускат снаряди, и германците също. Щом отидохме на това място гледката беше ужасяваща. Навсякъде лежаха ръце и крака. Само това да не дава Господ на човек. Стигнахме до Прищина, албански град. Там видяхме няколко момичета и момчета. Те ни казаха: „Пазете се, да видите как се бие германец! А ние стоим настрани и гледаме. Германците се бяха скрили в една горичка. Щом видяха момчетата и момичетата веднага започнаха да стрелят по тях. Те се разбягаха. На другия ден ги бяха хванали. С тъжни и отчаяни гласове ни казаха: „Вървете си за България!”

Стигнахме до Косово поле. Валеше ден и нощ. На фронта никой не те пита дали си жаден, дали си мокър, дали си гладен. Да не дава Господ война на има. Скоро продължи своя тъжен разказ: „Германците са хитри. Спомням си, когато срещнахме една слаба циганка. Тя беше приготвила хляб. Но какъв хляб беше той! Толкова черен, черен като катран. Ръжен ли беше, овесен ли, не помня. Но беше много топъл. Начупи ни на всички войници по едно парче. Война да не дава Господ да има.

Тръгнахме си за Сърбия. Стигнахме до палатките. Бяха големи. А вътре каква гледка беше. Кой без ръце, кой без нозе. Всички пицяха от болка. Там ги лекуваха и ги пращаха отново в България. Попитаха ни, накъде сме тръгнали. „И ние не знаем”, отговорихме им. На война не се тръгва по желание. Искаме, не искаме, трябва. Видял съм какво е, но полза нямаше .

Върнахме се в Кула, защото там имаха нужда от 6 човека, а ние бяхме толкова. Един капитан ни нареди трима да застанем от едната страна, другите 3^{ма} от друга. Разболях се там и след това 4 месеца съм бил в болница. Вадиха ми вода от дробовете течност. По цяла нощ и цял ден стреляха.

Но не можеш да бягаш! Не знаеш къде да отидеш! Не знаеш къде ще падне!...

Една нощ в Албания отидохме при едни войници- 11 човека бяхме. Съмваше се. Германците се стягаха да атакуват. Бяха дали на войниците малко захар в шепата. 9 пъти са атакували германците. Накрая ние се отказахме и решихме да си ходим. В една изгоряла къща имаше 180 мъртви човека, 180 тела, загинали във войната! 180 човека, избити за по малко от 2 часа. Лежаха един върху друг. А понякога се налагаше да им взимаме дрехите.

Всеки ден един стар войник Ванчо Николин и негов приятел идваха при мен с думите: „Раним ли се тук, няма да даваме да ни погребват по тези земи!“. Накрая Господ не уби никой от нас тримата във войната, а те загинаха тук в село. Когато строяха Кметството. Една греда се отчупи и те умряха.

Да не дава Господ това да се случва отново! Един ден ни дадат хляб, след два дни чак, отново. Хляб имаше. Но не можах да ни го докарат, защото трудно можеха да се промъкнат през коварните германци. Къде сме минали ние, дано никой не мине отново!

Не съм влизал никъде и една сламка не съм крадял, а някой влизаха по чуждите къщи, търсеха пари и пукаха буретата с 500-600 килограма вино и то изтичаше цялото...

Това съм видял и никой повече да не го види...

Случайно се върнах в Черешовица. Бяхме се издигнали в Балкана нагоре, защото ако сме на ниско ще ни хванат и ще ни убият. Бях много зле на връщане. Всеки, който идваше, казваше на майка и на татко, че ще умра. Но имах късмет и се върнах...

„Да не дава Господ това отново да се случи“, заключи дядо Фидос и приключи своята тъжна история.

Дядо Фидос Младенов, август 2010 год.

